

Obecní úřad: Moravské Křižánky 116, Křižánky 592 02, tel. 561 202 247, web: www.obeckrizanky.cz, e-mail: urad@obeckrizanky.cz, úřední hod: Po-Pá: 7-15 hod. Po: 16-18 hod. IČO: 00531677

Vážení občané Křižánek a Českých Milov,

zdravím Vás již téměř na konci prázdnin, které byly i v letošním roce, co se týká počasí vydařené. Naši obec navštívili stovky návštěvníků a já věřím, že se jim u nás líbilo a budou se k nám rádi vracet. Jenom ty houby, které jsem minule zmiňoval mají stále prázdniny. ☺

Vrcholem letních prázdnin byla křižánecká pouť. A jak se u nás říká, po ní začíná podzim. Myslím, že se letos vydařila a to jak do množství atrakcí a stánků, tak i co se týče počasí. Naši fotbalisté Botafoga letošní turnaj korunovali třetím místem. Věřím, že tím skončila éra bramborových medailí. Tradiční pouťovou zábavu pořádali naši hasiči. I přes nižší počet návštěvníků se vydařila.

S blížícím se koncem prázdnin vrcholí přípravy na nový školní rok v naší škole. Došlo k nátěru oken, které už byly ve špatném stavu a stavebním úpravám v šatně

MŠ. Největší akcí ale byla kompletní rekonstrukce vodárny v budově školy. Původní vodárna již nevyhovovala současnému odběru vody a její kvalita také nebyla v pořádku. Investice na tuto akci byla 494 000 Kč s využitím dotace z kraje Vysočina ve výši 150 000 Kč. Tato vodárna zásobuje vodou všechny obecní budovy v centru obce. Na školní zahradě u budovy školy začnou práce s na úpravě prostranství v okolí školy. Dojde k výsazení nových rostlin, keřů, květin a instalaci ptačích budek a drobných prvků, které bude sloužit dětem jak z MŠ, tak

ZŠ k výuce a poznávání přírody.

Velmi nepříjemnou informací uprostřed prázdnin bylo uzavření místního obchodu s potravinami. Došlo k němu ze zdravotních důvodů provozovatele. Prakticky během jednoho týdne provoz ukončil. Situaci kolem místního obchodu jsme po mnoha stížnostech ze strany zákazníků řešili již od letošního jara. Nyní vrcholí jednání s Coop Hlinsko a já věřím, že se na provozování obchodu dohodneme. Jednáme o částečně obslužném obchodu (např. od 7-11 hod.) a poté samoobslužným systémem. Byli jsme se se zastupiteli podívat v Březi nad Oslavou a Bítovanech u Chrudimi, kde tento typ prodejen již provozují. O dalším postupu Vás budu informovat. Nyní v prostorách prodejny probíhají drobné, stavební úpravy a poté úklid a příprava na předání novému provozovateli. Velmi důležitou součástí znovuotevření obchodu bude obsazení pozice prodavačky. Případně zájemkyně mě mohou kontaktovat.

Rád bych se ještě věnoval v tomto svém příspěvku jednomu nešvaru, s kterým se v naší obci všichni setkáváme. Je jím rozrůstající se vegetace v blízkosti komunikací. Při dnešním intenzivním, silničním provozu pak dochází k nebez-

pečným situacím, ve kterých jde opravdu o život. Je třeba si uvědomit, že zodpovědný za porost a jeho údržbu na pozemku je jeho vlastník. Ten nese pak odpovědnost v případě nehody a jejího šetření. Za odstranění vegetace, která už zasahuje do komunikace nese odpovědnost její správce, tzn. obec, nebo Správa údržby silnic kraje Vysočina. Podle občanského zákoníku platí: „V případě, že si na svém pozemku chceme vysadit živý plot, měli bychom dodržovat minimální vzdálenost 1,5 m od hranice pozemků. Pokud plánujete porost větší než 3 m, vzdálenost od hranice bude rovněž 3 m. Nicméně zákon pamatuje i na to, že ve vhodné době může soused šetřeným způsobem ošetřit tu část keře, která přesahuje na jeho pozemek.“ Stejná pravidla platí při vysazování jednotlivých dřevin a stromů. Při procházení a mapování komunikací v obci zjišťujeme, že tato pravidla nejsou dodržována. Postupně budeme inkriminovaná místa s vlastníky pozemků řešit.

Přeji všem krásné dny a pěkný závěr letních prázdnin. Dětem pak úspěšný vstup do nového školního roku.

Jiří Houska, starosta obce

Odpady v naší obci

Zavádění door-to-door systému sběru odpadů odhaluje slabiny naší společnosti. Lidé si odmítají přiznat, že za odpad je odpovědný ten, kdo jej vyprodukuje. Po obci se prohánějí úspěšní lidé v autech za milion, ale odmítají si koupit popelnici nebo plastový pytel za 5 korun. Někteří jsou schopni jet s odpadem do sousední obce, nebo ho narvat do "cizí" popelnice a přijde jim v pořádku, když nechají tašku s odpady na místě, kde stával kontejner. Hlavně nemít svůj odpad doma! To že se bude válet před domem někoho jiného je naprosto v pořádku. Mně to v pořádku nepříjde, stejně jako naházet prázdné lahve na zem vedle popelnice.

Během posledních pár týdnů jsem měl ohledně likvidace odpadu nespočet telefonátů. Tady je pár postřehů, mýtů a

vlastních zkušeností.

Chalupáři platí za odpad stejně jako místní. NEPRAVDA. Chalupáři platí 700 Kč za nemovitost, místní 700 na přihlášenou osobu. Já platím ročně 3500 Kč. Maximální výši poplatku určuje stát. Obec může stanovit jakoukoliv cenu až do tohoto limitu. Dnes je maximální výše stanovena na 1200 Kč.

Kam mám dát odpad, když vyklízím stodolu, když zmizely kontejnery? Jsou dvě možnosti:

1. počkat, až obec objedná velkoobjemové kontejnery, což je dvakrát ročně,
2. objednat si kontejner na své náklady.

Tento dotaz se opakuje, což napovídá, že kontejnery byly využívány v rozporu s jejich účelem.

Kam mám dát odpad, když pronajímám chalupu? Opět opakující se dotaz který dokládá, že většina provozovatelů ubytování likvidovala odpad ze svého podnikání na úkor obce. Povinností každého podnikatele je mít uzavřenou smlouvu na likvidaci odpadů, což se v Křižánkách běžně nedělo.

A proč to vlastně vadí? Stát určuje limit odpadu na trvale žijícího obyvatele. V roce 2024 je to 170 kg na osobu a rok. Každý další rok se limit snižuje o 10 kg. Pokud obec limit překročí, budeme všichni platit větší částku za ukládání odpadu. Obec Křižánky vyprodukovala v

loňském roce 72 tun odpadu, což je při 400 trvale žijících obyvatelích 180 kg na osobu. Pokud bude v roce 2024 množství odpadu stejné, budeme platit za skládkování vyšší cenu.

Já nebudu mít doma plasty 14 dní protože to smrdí. Pokud něco v plastovém odpadu smrdí, znamená to, že netřídíme dobře. Znečištěné plastové obaly se musí buď umýt, nebo vyhodit do směsného odpadu. Většinu obalů stačí opláchnout, kelímky lze dát do myčky. Sám mám pytel na plasty v garáži a nesmrdí. V domě nás žije 5 a jeden pytel nám stačí na měsíc.

Chalupáři vidí často problém v termínu svozu tříděného odpadu a žádají o nějaké místo, kam by mohli tříděný odpad uložit kdykoliv. Od toho systému

jsme ale právě ustoupili a vracet se k němu nebudeme, protože nefunguje. Jaké jsou tedy možnosti:

1. dobře třídít a naplánovat si odjezd jednou za čas v sudou neděli,
2. pytle s vytríděným odpadem nechat někde u chalupy a požádat souseda aby dal pytle k cestě den před svozem,
3. odvést si odpad zpět, kde jste ho koupili. Pokud si cestou z Brna nakoupím v Globusu a poté požádají po obci Křižánky aby mi zlikvidovala obaly, má Brno tržby a Křižánky náklady,
4. pořídit si vlastní žlutou popelnici, dát do ní pytel, až bude plný ho zavázat a nechat popelnici u svozové trasy, případně na dohodnutém místě kdykoliv. V takovém případě prosím, abyste mě kontaktovali.

Proč musí být papír v plastovém pytli?

Mokrý papír nelze recyklovat a stává se směsným odpadem. Pokud se dostane mokrý papír do kontejneru, znehodnotí celý obsah.

Proč musím kartony rozřezat?

Abysme nevozili vzduch, což se běžně dělo v době, kdy byly v obci kontejnery.

Samostatnou kapitolou jsou pytle na

pokračování na str. 20

Odpady v naší obci

pokračování ze str. 19

tříděný odpad. Dotazy se opět opakují.

Proč průhledný pytel:

1. pokud bude na každý druh odpadu jiná barva, budeme distribuovat pytle třech různých barev,
2. průhledný pytel umožňuje zřejmou kontrolu zda je obsah řádně vytríděn.

Proč musí být pytel plný:

1. frekvence svozu odpadu zvyšuje náklady obce,
2. počet vydaných pytlů ovlivňuje náklady obce.

Na otázku proč musí být pytel zavázaný snad odpovídat nemusím.

Distribuce pytlů

Obec se pokusí zajistit distribuci při

odvozu, vždy výměnou kus za kus. To je ovšem možné pouze tam, kde lze jednoznačně určit, k jaké nemovitosti pytel s odpadem patří. V opačném případě si musí občan pytle vyzvednout v kanceláři obce, nebo v informačním centru. Vydává se vždy 5 pytlů. Za sebe mohou říci, že naší rodině na rok bude stačit do 20 pytlů. I kdyby distribuce nebyla zajištěna, znamená to si pro pytle zajít 4 x ročně. Pytle si za předpokladu, že budou průhledné a dostatečně pevné, můžete koupit sami kdekoliv, pokud vám systém distribuce nevyhovuje.

Jaké jsou hlavní důvody třídění?

1. Ekonomické z pohledu občana - při

prekročení limitu uloženého odpadu na osobu a rok budeme všichni platit vyšší cenu za skládkování,

2. Ekonomické z pohledu obce - kvalitně vytríděný odpad se stává druhotnou surovinou, kterou může obec sama prodat,
3. Morální - současný trend spotřeby je dlouhodobě neudržitelný, denně se na zemi spálí 97 milionů barelů ropy.

Kvalitně třídít odpad zabere pár minut denně. Nenajdeme je?

Ing. Michal Basovník,
místostarosta obce

Cesta vašich odpadků k novému životu! Jak správně třídít odpad?

V červencovém vydání Novinek jsme si shrnuli určité zásady samotného třídění, jak správně třídít odpad a když nevíme kam s odpadem, tak využít Rádcu, kam vyhodit (odkaz naleznete na našich webových stránkách v bočním menu).

Jak už bylo zmíněno v minulém vydání měsíčníku Novinky, tak bychom se v každém vydání chtěli zaměřit na tzv. „recyklační značky“, kterými jsou obaly označeny, a které vám nejvíce napoví, kam co vyhodit. Tentokrát se zaměříme na poněkud složitější označení, a to recyklační symboly plastů.

Existuje více druhů plastů, než si umíme představit. Proto by měl být každý obal označen speciálními recyklačními symboly, které nám prozradí důležité informace o složení obalu a také to, jak s konkrétním druhem odpadu zacházet. Recyklační značky na obalech by tak pro nás měly být něco jako speciální průvodce – na cestě ke správnému třídění odpadu se bez nich v džungli odpadu neobejdeme.

Oproti papíru jsou plasty poněkud složitěji označeny. Papírový obal nese jednoduchou zkratku PAP, kdy je na první pohled jasné, že se jedná o papírový obal. Recyklační značka plastů se obvykle skládá ze dvou částí – písmenného a číselného kódu, obvykle jej ještě doplňuje grafický symbol. Písmenná část značky definuje zkratku oficiálního názvu plastu. Číselný kód pak označuje, z jakého materiálu je daný obal vyroben. Jako grafický symbol nájedete u plastů

často černý trojúhelník s plnými šipkami, který nám říká, že se jedná o obal určený k recyklaci.

Základní druhy plastů a jejich označení:

• PET 1 - jde o polyethylentereftaláty. Jedná se o termoplasty ze skupiny polyesterů. V této skupině nalezneme například staré známé PET láhve. Dále sem patří různé fólie, sáčky, polyesterové obléčení... Tento materiál se dobře recykluje. S největší pravděpodobností se s výrobky z vámi vytríděného plastu v životě ještě potkáte, ať v podobě nové PET láhve, nebo třeba v podobě módního doplňku.

• HDPE 2 - zkratka označuje polyethylen, plast s vysokou hustotou, který řadíme také mezi termoplasty. Nám všem je dobře známý, a to pod názvem mikroten. Ten ale, stejně jako v případě záměny správného názvu u nápojového kartonu za tetrapak, značí pouze obchodní značku, nikoli správný název samotného materiálu. Kromě obalových fólií je jeho využití opravdu velmi široké – například z prostředí domácností můžeme zmínit kojenecké láhve, víčka od PET láhví, varné sáčky atd. Setkáme se s ním ale i ve stavebnictví.

• PVC 3 - toto označení je velmi známá zkratka pro polyvinylchlorid. Jde o jeden z nejrozšířenějších plastů na světě. Ač jde tento materiál snadno vyrobit, jeho recyklace je náročnější. PVC nepatří do žlutého kontejneru, ale do smíšeného odpadu!

• LDPE 4 - polyethylen je druh plastu, který je díky své nízké hustotě většinou základem igelitových tašek, umělohmotných košíků a přepravek na jídlo.

• PP 5 - polypropylen je velmi populární v potravinářství, najdeme ho ale i v textilním průmyslu.

• PS 6 - Jistě zná každý z nás slovo polystyren. Laik si většinou vystačí se ztotožněním polystyrenu s pěnovou výplní, tento pojem ale skrývá široké možnosti využití tohoto specifického plastu. Existuje několik podskupin, se kterými si nebudeme motat hlavu, vystačíme si pouze s příkladem jako jsou jednorázové plastové kelímky a přístroje. Polystyren je totiž pevný, ale také křehký materiál.

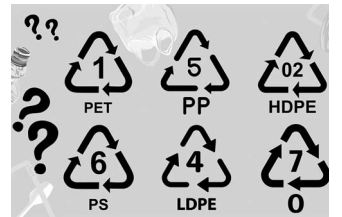
• OSTATNÍ PLASTY - v této skupině se schovávají všechny plasty, které nespádají do výše uvedených skupin, například polykarbonát, polyuretan, epoxidy nebo polyamidy.

Ale pozor! To, že je obal vyroben z plastu a nese jeden z výše uvedených symbolů, ještě neznamená, že ho můžeme v jakémkoliv stavu vyhodit do pytle na plast. Takový mastný nebo jinak znečištěný plast do pytle na tříděný plast rozhodně nepatří! Obaly od olejů, příp. jiného mastného obsahu, je třeba zavitit mastnoty. Rovněž v pytlí není místo pro obaly od žiravin, barev a jiných nebezpečných látek nebo podlahové krytiny. Tento druh odpadů můžete odevzdat při svozu velkoobjemového a nebezpečného odpadu, který probíhá v naší obci 2x ročně. Nepatří sem také stavební polysty-

ren. Ten vzniká spíše při rozsáhlejší rekonstrukci, kdy je zapotřebí odvézt odpad na skládku nebo svezit likvidaci profesionální firmě.

Vhozením odpadů do pytle na plast to sice pro smrtelníka končí, něco by tomu ale mělo předcházet. Svoji karmu si prozáříte, nezapomenete-li PET láhve, ale i ostatní duté obaly od potravin, kosmetiky a čistících prostředků předtím sešlápnout či zmačkat, abychom maximálně zmenšili jejich objem. Je dobré také vědět, že etikety a ani uzávěry nemusíme sundávat. Výmývání plastového odpadu není povinností, záleží čistě na vás. Určitě se vám třídění doma přijemní, nebude-li plastový odpad zapáchat.

Kolik je ve světě právě teď plastového odpadu, je těžké odhadnout. Například jen na hladině světového vodstva plave podle odhadů bezmála 270 000 tun plastového odpadu. Dosed mělo lidstvo stihnout celkem vytvořit přes 8 miliard tun plastového odpadu. Tak ho pojďme zkusit nezvětšovat, ale dát odpadu další život tím, že jej správně vytrídíme, jinak nám to příroda spočítá.

Dočasné uzavření víceúčelového hřiště

Vážení občané, chatáři, chalupáři a ostatní návštěvníci naší obce, na našem víceúčelovém hřišti dochází poslední dobou opakovaně k poškozování (ničení) vybavení, a proto jsme nuceni hřiště dočasně uzavřít do doby, než bude prostor plně monitorován kamerový systémem. Doufáme, že monitorování celého prostoru bude přínosem a nebude tak docházet k poškozování a ničení obecního majetku. Celý prostor, včetně vybavení by měl sloužit nám všem, proto vás opakovaně prosíme buďte ohleduplní a nepoškozujte obecní majetek svým nevhodným chováním.

Ing. Petra Habrová, správce hřiště

Nostalgická chvílka s retro kočárky – ohlédnutí

Ve dnech 1.7. – 3.8.2024 se uskutečnil 1. ročník výstavy retro kočárků, hraček a panenky v Komunitním centru v Křížánkách.

Dne 6.7.2024 se uskutečnil průvod kočárků kolem Kyšperského rybníka s doprovodným programem před Obecní kavárnou. Zde byly řemeslné trhy za doprovodu místní skupiny Naex a odpolední módní retro přehlídka, kterou předvedly svratecké Valkýry. Také byla bohatá tom-

bola. Bylo zajištěno bohaté občerstvení. Této akci se zúčastnil velký počet lidí jak místních, tak i z okolních obcí. Dokonce k nám zavítali i z daleka, například ze Skutče, Velkého Meziříčí, Brna, Ledče nad Sázkou, Lanškrouna a dalších vzdálených míst, která nelze všechny vyjmenovat. Celou akci zdokumentovali reportéři z Českého rozhlasu Vysočina a rádia Impuls. Také nás navštívila rodačka z Křížáněk, která žije v Kroměříži a v

Moravanech u Brna též vystavuje kočárky, panenky a hračky. A naše výstava se jí moc líbila.

Akce se velmi zdařila a pro velký zájem se výstava prodloužila až do 3.8.2024. Tímto děkujeme všem, kteří zapůjčili kočárky, hračky a panenky a dále svrateckým Valkýrám za jejich vystoupení, Městskému úřadu Svratka, skupině Naex za hudební doprovod, Obecnímu úřadu za velkou podporu a zapůjčení Komunitního centra a

všem ostatním kteří se nějakým způsobem podíleli na této akci. Velké poděkování patří organizátorkám této akce paní Daně Vítkové a Lence Zdražilové, které celou akci zorganizovaly.

Za ČSŽ Křížánky Bezchlebová Zdena
Fotografie poskytla Koruna Vysočiny,
autor Miloš Neuman

pokračování na str. 21

Nostalgická chvílka s retro kočárky

Prodej dřeva

Obec Křižánky nabízí prodej palivového dřeva v délce 1m občanům za cenu 1100 Kč s DPH za volně ložený m³ bez dopravy. Pro trvale žijící občany Křižánek a Českých Milov pak za cenu 900 Kč s DPH za m³ bez dopravy. Možno i s dopravou za 150Kč/m³. Objednávky prosím u Jiří Suchý, tel.: 604 159 696.

Z činnosti Šachového oddílu

Přesto že jsme měsíc červenec pro všechny oddílové hráče pojali jako měsíc relaxace a odpočinku po náročném celoročním soutěžení a školním programu, který hráči absolvovali, tento příměr neplatil pro nově zvolený výbor. Ten se zabýval plněním úkolů, zadaných mu v usnesení ze ČS konané 8.6. Jednou velmi důležitou otázkou bylo posoudit, zda je oddíl schopen a z hráčského hlediska připraven, postavit kvalitní soutěžní družstvo do RS kraje Vysočina. Po poradě i konzultaci s většinou hráčů kteří mají odpovídající výkonnost, jsme se nakonec rozhodli tento historický krok v životě oddílu i obce Křižánky učinit a dne 11.7 jsme odeslali přihláška do pěti členů RS kraje Vysočina pro rok 2024/25. Doufám, že budoucnost nám potvrdí správnost našeho rozhodnutí a že všichni nominovaní do této soutěže prokáží vůli, kvalitu a zodpovědnost a hráči dostojí svým daným závazkům vůči oddílu. Níže pak je jejich soupiska.

p.č.	Příjmení, jméno
1.	Neděla Josef
2.	Tlustý Viktor
3.	Bukáček Lubomír st.
4.	Nadrchal Petr
5.	Zelený Lukáš
6.	Trávníček Adam
7.	Benjamin Preisler
8.	Melsner Rostislav
9.	Doubek Jaroslav
10	Vo Trong Lap Pavel
11	Tlustý Vojtěch
12	Halamková Valerie
13	Haraštová Barbora
14	Quock Anh Le Karel

K posílení hráčského kádru ohlásili hostování do našeho oddílu dlouholetí a zkušení šachisté ze Žďáru nad Sázavou Lubomír Bukáček a Petr Nadrchal, který bude zároveň fungovat jako kapitán družstva. Rozlosování do RS proběhne na podzim tohoto roku. O našem záměru byl ihned informován starosta obce a bylo přislíbeno, že termíny domácích zápasů budou obcí respektovány a v případě, že dojde ke kolizi, pomůže obec včas s náhradou místností. Níže jsou uvedeny termíny jednotlivých soutěžních kol i hrací systém. Cílem oddílu je, celou soutěž odehrát bezproblémově a s co nejlepším umístěním družstva.

KRUHOVÝ TRÉNINK / TABATA

KAŽDÉ PONDĚLÍ 18:00

KAŽDOU STŘEDU 18:30

- EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ ČASU
- INTENZIVNÍ TRÉNINK CELÉHO TĚLA
- MOŽNOST VARIABILNÍHO TRÉNINKU

PŘIDEJ SE!!

INSTRUKTOR:
PETRA HABROVÁ

<https://enjoygym.inrs.cz>

☎ 606 152 862

📍 Výletišť Křižánky

Protože RS budou hrát hlavně věkově starší a zkušení hráči, pro mladší ročníky, zůstane prioritou jejich účast v LVM v Rapidu 2024/25. Zde budou moci získávat herní zkušenosti a výkonnostně se poměřovat se svými vrstevníky. Proto jsme řešili již od srpna tohoto roku změnu termínů tréninků a dohodli se s vedením obce na opětovném zařazení dříve zrušených sobot, pro hráčů nad 15 let a to v čase od 16 – 18 hod. Mladší ročníky pak mohou trénovat na LVM 2024/25 stejně jako dosud ve středu od 14 –16 hod. Samozřejmě, že v jednotlivých nutných případech, lze vždy dohodnout vyjimku.

Oddíl chce provádět od září na Z a M školách nábor nových mladých talentů. Tyto náборы chceme provést na ZŠ Křižánky, ve Svatce, Svatouchu a v Herálci. Zájem máme hlavně o žáky mladších ročníků (1-3 třída). Vážní zájemci i jejich rodiče se mohou více dozvědět u pana Nadrchala, tel. 603 826 861. Moc se těšíme na nové mladé talentované žáky, kteří se chtějí naučit této geniální Královské hře. A na závěr pohled do naší hrací místnosti ve VC obce Křižánky.

Ing. Petr Nadrchal